

Spor Yapan Lise Öğrencilerinin Öğrenme Biçemlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Analyzing Learning Modalities of High Schools Students Who are Exercising from Different Variables

Hakan Salim ÇAĞLAYAN,^a
Erkan Faruk ŞİRİN^b

^aSelçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve
Spor Yüksekokulu, Konya

^bGazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Geliş Tarihi/Received: 26.04.2008
Kabul Tarihi/Accepted: 06.08.2008

*Bu çalışma 09-11 Kasım 2007 tarihleri
arasında Antalya'da düzenlenen 4. Ulus-
lararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongre-
si'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.*

Yazışma Adresi/Correspondence:
Hakan Salim ÇAĞLAYAN
Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve
Spor Yüksekokulu, Konya
TÜRKİYE/TURKEY
hcaglayan@selcuk.edu.tr

ÖZET Bu araştırma; liselerde eğitim gören ve spor yapan öğrencilerin öğrenme biçimlerini belirlemek; öğrenme biçimlerinin anne ve babalarının eğitim düzeylerine, mesleklerine, ailelerinin gelir düzeylerine ve sahip oldukları kardeş sayılarına göre farklılaşp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma grubu, 2006-2007 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında, Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 5 lisede öğrenim gören ve farklı branşlarda okullarını temsil eden, müsabakalara katılmış 192 sporcu öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın modeli tarama (survey) yöntemidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Şimşek (2002) tarafından geliştirilen "BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri" kullanılmıştır. Envanter bedensel, işitsel ve görsel olmak üzere üç öğrenme biçimini ölçmektedir. Her öğrenme biçimi için 16 madde içeren envanter, toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Bu araştırma için yapılan güvenilirlik çalışmasında, envanterin "bedensel" alt testine ait güvenilirlik katsayısı .689, "işitsel" alt testine ait güvenilirlik katsayısı .721 ve "görsel" alt testine ait güvenilirlik katsayısı .766 olarak bulunmuştur. Envanterin tümüne ilişkin güvenilirlik katsayısı ise .884 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde frekans (f) ve yüzde (%)'ler kullanılmış, değişkenler arası ilişkiler kay-kare istatistik yöntemi ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda; spor yapan öğrencilerin yarıdan fazlasının (%54,6) görsel, %22,4'ünün işitsel, %20,3'ünün ise bedensel öğrenme biçimine sahip oldukları; öğrenme biçimlerinin anne-babalarının eğitim düzeylerine, anne-babalarının mesleklerine, ailelerinin gelir düzeylerine ve sahip oldukları kardeş sayılarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, lise öğrencisi, öğrenme biçimleri, BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri

ABSTRACT The research investigated to identify the learning modalities of sports students and whether this can be changeable depending on their parents' educational levels, their jobs or the number of their siblings. The experimental group consisted of 192 students from 5 different high schools and took part in different competitions and the research took place in the second term of educational year of 2006-2007 in Konya in State schools. The Survey Method was used in the model of this research. A personal information form was developed by the researcher and "BIG 16 Learning Modality Inventory" (Şimşek 2002) was used to data in the study. We evaluated the three learning modalities in these inventory; these were kinesthetic, visual, and auditory modalities as a kind of data. Every learning modality have got 16 items in this inventory, there are totally 48 items in this inventory. The "kinesthetic" text had got .689 reliability coefficients, "auditory" text had got .721 reliability coefficients, "visual" text had got .766 reliability coefficients in this inventory. The reliability coefficient was .884 in the whole inventory. The frequency and percent were used in this data analyses, the relations between the differences were evaluated by Chi-Square statistics techniques. The significant level was taken as a 0.05. In the result of this research, more than half of the students (54,6%) who doing the sports had visual, 22,4% of them had auditory, 20,3% of them had kinesthetic learning modality. The result of the research showed that learning modalities had not changed depending on the parent's educational levels, their jobs, and the number of their siblings or income.

Key Words: Sports, high school student, learning modality, BİG 16 Learning Modality Inventoro

Son yıllardaki eğitim alanındaki araştırmalar eğitim ve bireye bakış açısında büyük değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Farklı geçişlere sahip bireylere aynı sınıf ortamında eğitim verme zorunluluğu bireysel farklılıkların göz ardı edilmesini doğurmuştur. Ancak sınıf ortamında eşit olduğu varsayılan öğrencilerin her birinin öğrenmeleri farklı farklıdır. Bunun en iyi kanıtı sınıfta aynı süreçlerden geçen öğrencilerin farklı başarı düzeylerine sahip olmasıdır. Sınıfta başarıyı ve daha da önemlisi öğrenmeyi etkileyen çok farklı etmenler vardır. Öğrencinin aile yaşantısı, geçmiş öğrenmeleri ve öğrenme stilleri bunlardan bazılarıdır.¹

Öğrenme stilleri konusunda uzun çalışmalar yapan Rita Dunn (1993) öğrenme stillerini “her bir öğrencinin yeni ve zor bilgiyi öğrenmeye hazırlanırken, öğrenirken ve hatırlarken farklı ve kendilerine özgü yollar kullanması” olarak tanımlamıştır.² Tanımdan da anlaşılacağı üzere her öğrencinin öğrenirken kendine özgü yollar kullandığı yani bireysel farklılıklarının olduğundan sözü edilmektedir.

Bu nedenle etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bireysel farklılıkların dikkate alındığı öğrenci merkezli bir yaklaşıma ihtiyaç vardır.³ Bu da öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme stillerinin ne olduğunu bilmesi ile mümkündür.⁴ Çünkü her birey farklı şekillerde ve farklı sürelerde öğrenirler. Bir başka deyişle her birey farklı bir öğrenme stiline sahiptir. Öğrencilerin hem doğuştan getirdikleri hem de çevreden etkilendikleri öğrenme stillerine uygun öğrenme ortamlarını yaratmak, bireysel farklılıkların dikkate alınmasını sağlayacaktır.³

Öğrenme stilinin algısal tercih ve güçlükler, bilgi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörler gibi değişik boyutları vardır. Algısal tercihler, öğrencilerin öğrenirken kullanmayı tercih ettikleri ortamlar, materyaller ve kullanılan mesajların kodlanma biçimi ile ilgilidir. Bu tercihlerin bütünü, öğrenme biçemi olarak adlandırılmaktadır. Öğrenme biçeminin, genellikle kabul edilen üç türü vardır. Bunlar bedensel (kinesthe-

tic), işitsel (auditory) ve görsel (visual) biçemlerdir.⁵

Bedensel biçemin tanımlanmasında beden, vücut, denge, el becerisi, etkinlik, spor, dans, drama, tiyatro, gösteri, devinim gibi kavramların önemi vardır. Bu biçeme sahip bir öğrenci genellikle duygu ve düşüncelerini beden dili ile ifade etmeye, alet kullanmaya ve bir şeyleri bizzat yapmaya somut bir şeyler üretmeye ilgi duyar ve isteklidir.

İşitsel biçeme sahip öğrenciler müzik ve sesli uyarıcılara karşı duyarlıdırlar. Konuşmak, tartışmak, dinlemek, anlatmak, ses tonu, dil, melodi, birbirine yakın ama farklı sesler, şiir ve sesler bu biçeme sahip öğrencilerin önemsedikleri ve tercih ettikleri şeylerdir.

Görsel biçeme sahip öğrenciler okuduklarını ya da duyduklarını zihinlerinde canlandırabilirler. Başlarından geçen olayları görsel olarak ve ayrıntılı şekilde hatırlayabilirler. Resim, çizim, harita, çizgi, renk, yön, plan bu öğrencilerin ilgisini çeker.⁵

Eğitimin ayrılmaz bir parçası olan spor ortamında ise birey; kendi yeteneklerini ve başkalarının yeteneklerini tanımayı, eşit koşullarda yarışmayı, yenilgiyi kabullenerek başkalarını takdir edebilmeyi, kazandığı zaman mütevazı olabilmeyi, başkalarına yardım etmeyi, zamanla yarışarak zamanını ve emeğini en iyi şekilde kullanmayı öğrenir. Bu anlamda spor insanı çok yönlü olarak hayata hazırlamayı amaçlayan çağdaş eğitim sisteminin önemli bir aracıdır.

Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacını; liselerde eğitim gören ve spor yapan öğrencilerin öğrenme biçemlerinin belirlenmesi; öğrenme biçemlerinin anne ve babalarının eğitim düzeylerine, mesleklerine, ailelerinin gelir düzeylerine ve sahip oldukları kardeş sayılarına göre farklılaşım farklılaşmadığının incelenmesi oluşturmaktadır.

Çalışmada kullanılan ve Şimşek (2002) tarafından geliştirilen “BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri” tüm öğrenme stili boyutlarını ölçen bir envanter olmayıp öğrenme stilinin temel boyutlarından biri olan algısal tercihleri belirlemeye yönelik bir envanteredir.⁵

YÖNTEM

ARAŞTIRMANIN MODELİ VE ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın modeli tarama (survey) yöntemidir. Araştırma grubunu, 2006–2007 eğitim-öğretim yılının ikinci yarısında, Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 5 lisede öğrenim gören 192 sporcu öğrenci oluşturmuştur. Sporcu öğrencilerin seçiminde; farklı spor branşlarında okullarını temsil etmesi ve müsabakalara katılmış olması şartı aranmıştır.

VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Şimşek (2002) tarafından geliştirilen “BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri” kullanılmıştır.⁵ Şimşek (2002) tarafından geliştirilen bu envanter bedensel, işitsel ve görsel olmak üzere üç öğrenme biçimini ölçmektedir.⁵ Her öğrenme biçemi için 16 madde içeren envanter, toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Her bir maddenin değerlendirilmesinde, maddenin değerlendirilen kişiye uygunluğuna göre 5’li Likert ölçeği kullanılmıştır. Kişinin yatkın olduğu öğrenme biçiminin belirlenmesinde izlenecek yöntem, her bir biçem alanından alınacak puanların toplamlarının karşılaştırılmasıdır. Envanterin yapı geçerliliği faktör (temel bileşenler) analizi ile belirlenmiştir (Envanterde yer alan maddeler, toplam varyansın %42.92’sini açıklayan 3 faktörde toplanmaktadır).⁵

Envanterden elde edilen puanların güvenilirliği iç tutarlılık ölçümü ve Cronbach alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan güvenilirlik katsayıları “bedensel” alt testi için .684, “işitsel” alt testi için .771 ve “görsel” alt testi için .793 olarak bulunmuştur. Envanterin tümüne ilişkin Cronbach alpha değeri ise .844 olarak bulunmuştur.⁵ Bu araştırma için yapılan güvenilirlik çalışmasında; envanterin “bedensel” alt testine ait güvenilirlik katsayısı .689, “işitsel” alt testine ait güvenilirlik katsayısı .721 ve “görsel” alt testine ait güvenilirlik katsayısı .766 olarak bulunmuştur. Envanterin tümüne ilişkin güvenilirlik katsayısı ise .884 olarak hesaplanmıştır.

Bu envanter kapsamlı bir öğrenme stili envanteri değildir. Aracın ölçtüğü tercihler, yalnızca öğ-

renme biçemleriyle ilgilidir. Öğrenme biçemi, çeşitli öğrenme biçemi modellerinde tanımlanan boyutlardan sadece birisidir. Envanter orta ve yükseköğretim kurumları tarafından kullanılabilceği gibi; kendi öğrenme biçemlerini tanımak amacıyla, öğrenciler tarafından da kullanılabilir. ⁵

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizinde, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 14.0 istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin çözümünde frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış, değişkenler arası ilişkiler kay-kare istatistik yöntemi ile incelenmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerden %65,1’nin anne eğitim düzeylerinin ilkokul mezunu, %14,6’sının lise mezunu, %10,9’nun üniversite mezunu ve %9,4’nün ortaokul mezunu olduğu; babalarının eğitim düzeylerinin ise %42,2 ilkokul, %24,5 üniversite, %19,8 lise, %13,5 ortaokul mezunu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre dağılımda büyük çoğunluğu (%89,1) ev kadınları oluştururken, babalarının mesleklerine göre dağılımında ise büyük çoğunluğu, serbest meslek (%43,8) sahipleri oluşturmuştur. Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeylerine göre dağılımında büyük çoğunluğu (%34,4) 300–600 YTL arasındaki grup oluştururken, sahip olunan kardeş sayısına göre öğrencilerin en fazla %34,9 oranıyla 3 kardeşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, spor yapan öğrencilerin %57,3’ünün görsel, %22,4’ünün işitsel ve %20,3’ünün bedensel öğrenme biçemine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3’de öğrencilerin öğrenme biçemlerinin anne eğitim düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, anne eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2(6)=5,928, p>0.05$).

TABLO 1: Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin kişisel bilgilerine ait dağılım.

Değişkenler	Alt Kategoriler	N	%	Toplam
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul mezunu	125	65,1	192- %100,0
	Ortaokul mezunu	18	9,4	
	Lise mezunu	28	14,6	
	Üniversite mezunu	21	10,9	
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul mezunu	81	42,2	192- %100,0
	Ortaokul mezunu	26	13,5	
	Lise mezunu	38	19,8	
	Üniversite mezunu	47	24,5	
Anne Mesleği	Çalışan	21	10,9	192- %100,0
	Ev kadını	171	89,1	
Baba Mesleği	İşçi	44	22,9	192- %100,0
	Memur	35	18,2	
	Serbest meslek	84	43,8	
	Emekli	29	15,1	
Ailenin Gelir Düzeyi	300–600 YTL	66	34,4	192- %100,0
	601–900 YTL	50	26,0	
	901–1500 YTL	47	24,5	
	1501 YTL ve üstü	29	15,1	
Sahip Olunan Kardeş Sayısı	1 kardeş	24	12,5	192- %100,0
	2 kardeş	36	18,8	
	3 kardeş	67	34,9	
	4 kardeş ve üstü	65	33,9	

Tablo 4’de öğrencilerin öğrenme biçemlerinin baba eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, baba eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2_{(6)}=5,878$, $p>0.05$).

Tablo 5’de öğrencilerin öğrenme biçemlerinin anne mesleği değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, anne mesleği değişkeni açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2_{(2)}=2,051$, $p>0.05$). Bu durumda, öğrencilerin öğrenme biçemleri ile annelerinin çalışma durumunun bağlantılı olmadığı söylenebilir.

Tablo 6’da öğrencilerin öğrenme biçemlerinin baba mesleği değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, baba mesleği değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2_{(6)}=7,497$, $p>0.05$).

TABLO 2: spor yapan öğrencilerin sahip oldukları öğrenme biçemleri için frekans ve yüzde dağılımları.

Öğrenme Biçemleri	N	%
Bedensel	39	20,3
İşitsel	43	22,4
Görsel	110	57,3
Toplam	192	100,0

Tablo 7’de öğrencilerin öğrenme biçemlerinin ailelerinin sahip oldukları gelir düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, ailelerinin sahip oldukları gelir düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2_{(6)}=4,264$, $p>0.05$).

Tablo 8’de öğrencilerin öğrenme biçemlerinin sahip oldukları kardeş sayılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, öğrencilerin öğrenme biçemlerinin, sahip ol-

TABLO 3: Öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Anne Eğitim Düzeyi		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
İlkokul mezunu	N	23	24	78	125	
	%	18,4	19,2	62,4	100,0	
Ortaokul mezunu	N	6	5	7	18	
	%	33,3	27,8	38,9	100,0	X2=5.928
Lise mezunu	N	5	9	14	28	sd=6
	%	17,9	32,1	50,0	100,0	p=0.431
Üniversite mezunu	N	5	5	11	21	
	%	23,8	23,8	52,4	100,0	
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

TABLO 4: Öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Baba Eğitim Düzeyi		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
İlkokul mezunu	N	12	22	47	81	
	%	14,8	27,2	58,0	100,0	
Ortaokul mezunu	N	6	5	15	26	
	%	23,1	19,2	57,7	100,0	X2=5.878
Lise mezunu	N	11	9	18	38	sd=6
	%	28,9	23,7	47,4	100,0	p=0.437
Üniversite mezunu	N	10	7	30	47	
	%	21,3	14,9	63,8	100,0	
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

TABLO 5: Öğrencilerin anne mesleği değişkenlerine göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Annelerin Çalışma Durumu		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
Çalışan	N	6	6	9	21	
	%	28,6	28,6	42,9	100,0	X2=2.051
Ev kadını	N	33	37	101	171	sd=2
	%	19,3	21,6	59,1	100,0	p=0.359
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

dukları kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($X^2_{(6)}=12,199$, $p>0.05$). Fakat sonuç anlamlı çıkmamasına rağmen öğrencilerden 2, 3, 4 ve üstü kardeşe sahip olan öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin görsel olduğu, 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin ise baskın öğrenme biçemlerinin bedensel olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Liselerde eğitim gören ve spor yapan öğrencilerin öğrenme biçemlerini belirlemek; öğrenme biçemlerinin anne ve babalarının eğitim düzeylerine, mesleklerine, ailelerinin gelir düzeylerine ve sahip

TABLO 6: Öğrencilerin baba mesleği değişkenlerine göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Baba Mesleği		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
İşçi	N	5	8	31	44	
	%	11,4	18,2	70,5	100,0	
Memur	N	9	6	20	35	
	%	25,7	17,1	57,1	100,0	X2=7.497
Serbest meslek	N	20	19	45	84	sd=6
	%	23,8	22,6	53,6	100,0	p=0.277
Emekli	N	5	10	14	29	
	%	17,2	34,5	48,3	100,0	
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

TABLO 7: Öğrencilerin ailelerinin sahip oldukları gelir düzeylerine göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Gelir Düzeyleri		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
300–600 YTL arası	N	14	16	36	66	
	%	21,2	24,2	54,5	100,0	
601–900 YTL arası	N	9	15	26	50	
	%	18,0	30,0	52,0	100,0	X2=4.264
901–1500 YTL arası	N	11	7	29	47	sd=6
	%	23,4	14,9	61,7	100,0	p=0.641
1501 YTL ve üstü	N	5	5	19	29	
	%	17,2	17,2	65,5	100,0	
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

TABLO 8: Öğrencilerin sahip oldukları kardeş sayılarına göre öğrenme biçemlerine ilişkin kay kare testi sonuçları.

		Öğrenme Biçemleri				
Kardeş Sayısı		Bedensel	İşitsel	Görsel	Toplam	X2
1 kardeş	N	10	5	9	24	
	%	41,7	20,8	37,5	100,0	
2 kardeş	N	9	6	21	36	
	%	25,0	16,7	58,3	100,0	X2=12.199
3 kardeş	N	10	13	44	67	sd=6
	%	14,9	19,4	65,7	100,0	p=0.058
4 kardeş ve üstü	N	10	19	36	65	
	%	15,4	29,2	55,4	100,0	
Toplam	N	39	43	110	192	
	%	20,3	22,4	57,3	100,0	

oldukları kardeş sayılarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada, spor yapan öğrencilerin %57,3'ünün görsel, %22,4'ünün işitsel ve %20,3'ünün bedensel öğrenme biçimine sahip ol-

duğu tespit edilmiştir (Tablo 2). Aslında beklenen sonucun sporcu öğrencilerin bedensel biçemlerinin baskın olmasıdır. Çünkü bedensel öğrenenlerin spor, dans, macera, yarışma, meydan okuma, koşma, sıçrama, atlama, yuvarlama becerilerine sahip olduğu;⁶ bu biçeme sahip olanların aktör, sporcu, heykeltıraş, cerrah, teknik eleman olmaya yatkın oldukları ifade edilmiştir.⁵ Ancak ülkemizde, okulda uygulanan öğrenme tekniklerinden dolayı öğrenciler işitsel ve özellikle de görsel olmaya zorlanmaktadır. Bu zorlamaya yanıt verenler okul sisteminde ayakta daha kolay durabilmekte, buna uyum sağlayamayanlar ise sistemden elenmekte, geriye düşmekte ve okul yaşamları kendilerine eziyet haline gelmektedir.²

Farklı öğrenci grupları ve envanterlerle yapılan çalışmalarda, araştırmacılar^{5,7-14} öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin çoğunlukla görsel olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmacıların buldukları bu sonuçlar, genel olarak eldeki çalışma bulgularını destekler niteliktedir.

Spor yapan öğrencilerin, anne eğitim düzeylerine ve baba eğitim düzeylerine göre öğrenme biçemlerinin incelenmesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 3 ve Tablo 4). Öğrencilerin hem anne hem de baba eğitim düzeylerine göre baskın öğrenme biçemlerinin görsel olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin annelerinin ve babalarının ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite mezunu olmaları ile öğrenme biçemleri arasında bağlantı olmadığı; hem annenin hem de babanın eğitim seviyesinin çocuğun öğrenme davranışlarını etkilemede önemli bir unsur taşımadığı söylenebilir.

Güzel (2004) tarafından yapılan çalışmada;¹⁵ öğrencilerin anne ve baba eğitim durumu değişkenlerine göre öğrenme stillerinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve öğrenme stilleri ile anne ve baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Şimşek (2007) tarafından yapılan¹⁶ “Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve 9-11 Yaş Çocuklarının Öğrenme Stillерinin İncelenmesi” isimli çalışmada; öğrenciler anne ve babalarının eğitim durumları vb. değişkenlere göre düşük ve yüksek

sosyo-kültürel seviye olmak üzere gruplara ayrılmıştır. Ölçeğin algısal alt boyutunda yer alan görsel, işitsel ve dokunsal öğrenme stilleri ile sosyo-kültürel seviyeye arasında manidar bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgular araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Araştırma sonuçlarımızla kısmen paralellik gösteren ve Güven (2003) tarafından yapılan çalışmada¹⁷ ise öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken, baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları ile paralellik göstermeyen yani anne ve baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin öğrenme stillerinin farklılaştığını bulan çalışmalar da mevcuttur. Bunlardan; Güven (2004) yaptığı çalışmada;⁴ ortaöğretim öğrencilerini anne ve babalarının eğitim düzeylerine ve ailelerinin gelir düzeylerine göre düşük, orta ve yüksek sosyo-ekonomik düzey olarak gruplandırmış ve farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip öğrencilerin öğrenme stillerinin birbirinden farklı olduğunu belirlemiştir.

Otrar (2006) tarafından yapılan çalışmada,¹⁸ ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin belirlemek için “Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeği (MÖSÖ)” adında bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda bazı MÖSÖ alt boyutlarının annenin eğitim düzeyi ve babanın eğitim düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır.

Baran (2000) tarafından yapılan çalışmada¹⁹ ise öğrencilerin çoklu yetenek öğrenme-öğrenme stilleri ile annenin öğrenim durumu ve babanın öğrenim durumu arasında önemli farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Araştırmalar arasında bulunan farklı sonuçlara, örneklem grubundaki öğrencilerin ve kullanılan envanterlerin farklı olmasının neden olabileceği düşünülmektedir.

Spor yapan öğrencilerin, anne mesleği ve baba mesleği değişkenlerine göre öğrenme biçemlerinin incelenmesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 5 ve Tablo 6). Öğrencilerin hem anne hem de babalarının sahip oldukları mesleklere

göre baskın öğrenme biçemlerinin görsel olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin annelerinin ev kadını ve çalışan; babalarının ise işçi, memur, serbest meslek ve emekli olmalarının öğrenme biçemleri üzerinde bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Spor yapan öğrencilerin, ailelerinin gelir düzeylerine göre öğrenme biçemlerinin incelenmesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 7). Öğrencilerin ailelerinin sahip oldukları gelir düzeylerine göre baskın öğrenme biçemlerinin görsel olduğu tespit edilmiştir. Fakat öğrenciler arasında gelir düzeyinin artmasına paralel olarak görsel öğrenme biçimine sahip öğrencilerin oranlarında da bir artış görülmektedir. Otrar (2006) tarafından yapılan araştırmada,¹⁸ orta gelir düzeyi grubundaki öğrencilerin düşük gelir düzeyi ve altı grubundaki öğrencilere göre görsellik stilini daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Ama genel olarak öğrenme stilleriyle ilgili yapılan kuramsal açıklamalarda, bireylerin sosyo-ekonomik düzeyleriyle öğrenme stilleri arasında herhangi bir ilişkiye işaret edilmemektedir.¹⁸

Spor yapan öğrencilerin, sahip oldukları kardeş sayılarına göre öğrenme biçemlerinin incelenmesinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 8). Sonuç anlamlı çıkmamasına rağmen Tablo 8 incelendiğinde, 1 kardeşe sahip olan öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin bedensel; 2, 3, 4

ve üstü kardeşe sahip olan öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin ise görsel olduğu tespit edilmiştir. Çocukları bedensel olan ailelerin hayatlarında, özellikle çocuklarının yürümesine paralel olarak ikinci bir bölüm açılır. Çok hareketli olan bu çocuklar yürümeye başladıktan sonra koltuk, divan, sehpa, masa ve hatta televizyon üzerinde gezer ve asla “dur, yapma” gibi uyarılara aldırmazlar. Tertemiz bir kıyafetle evden çıkıp geri döndüklerinde üstleri toz toprak, çamur ve büyük ihtimalle de sırlısklam ter içinde eve dönebilirler.² Bu ve buna benzer örnekleri çoğaltmamız mümkündür. Bu nedenlerden dolayı da daha az kardeşe sahip olan öğrencilerin, daha çok kardeşe sahip olan öğrencilere göre şanslı olduğu söylenebilir. Bu bilgiler ışığında, istatistiksel olarak anlamlı olmakla beraber, araştırmada elde edilen bir kardeşe sahip olan öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin bedensel olması sonucunu; ailenin öğrenme tercihi bedensel olan az sayıdaki çocuğa göstereceği tahammül sınırı ile öğrenme tercihi bedensel olan daha fazla sayıdaki çocuğa göstereceği tahammül sınırının aynı olamayacağı görüşü ile açıklayabiliriz.

Sonuç olarak; spor yapan öğrencilerin baskın öğrenme biçemlerinin görsel olduğu; sahip oldukları öğrenme biçemlerinin anne-babalarının eğitim seviyelerine, mesleklerine, ailelerinin gelir düzeylerine ve sahip oldukları kardeş sayılarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Babadoğan C. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerine yönelik tercihleri. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül. Muğla: Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi; 2006.
2. Boydak HA. Öğrenme stilleri (Yedinci Baskı). İstanbul: Beyaz Yayınları; 2006.
3. Yıldız V, Baltaoğlu MG. Sosyal bilgiler dersinde öğrenme stillerine göre işbirlikli öğrenmenin yaratıcılık üzerindeki etkileri. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 13-15 Eylül. Muğla: Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi; 2006.
4. Güven M. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış doktora tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı; 2004.
5. Şimşek N. BİG 16 öğrenme biçemleri envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama. 2002; 1 (1): 33-47.
6. Aşkın Ö. Öğrenme stilleri ile ilgili elektronik ortamda yayımlanan çalışmaların incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı; 2006.
7. Ewing NJ, Yong LF. A Comparative study of the learning style preferences among gifted African-American, Mexican-American and American-born, chinese middle-grade students. Roeper Review 1993; 14 (3): 120-3.
8. Mahiroğlu A. G.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stilleri. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 1. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları; 1999.
9. Dee KC, Nauman EA, Livesay GA, Rice J. Learning styles of biomedical engineering students. Ann Biomed Eng. Sep, 2002; 30 (8): 1100-6.
10. Çelik L. Teknoloji yoğun ortamların öğrencilerin öğrenme stil tercihlerine uygunluğu. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı; 2004.
11. Yıldırım B, Çirkinoğlu AG. Ortaöğretim 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin fizik dersine yönelik tutumları ile öğrenme stilleri arasındaki ilişki. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi; 2005.

12. Baysan S. Öğrenme stilleri (kanalları) kullanılarak coğrafya öğretimi üzerine bir model önerisi: ADÜ Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği öğrencileri örneği. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi; 2005.
13. Gürkan T. Hukuk öğretiminin ve hukukçunun eğitiminin değerlendirilmesi. <http://www.barobirlik.org.tr/yayinlar/makaleler/tanjugurkan.doc>; 2007.
14. Çağlayan HS. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmış doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı; 2007.
15. Güzel A. Marmara Üniversitesi öğrencilerinin öğrenme stilleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı; 2004.
16. Şimşek Ö. Marmara öğrenme stilleri ölçeğinin geliştirilmesi ve 9-11 yaş çocuklarının öğrenme stillerinin incelenmesi. Yayınlanmış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı; 2007.
17. Güven GA. Fizik eğitiminde öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin araştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı; 2003.
18. Otrar M. Öğrenme stilleri ile yetenekler, akademik başarı ve ÖSS başarısı arasındaki ilişkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı; 2006.
19. Baran A. Üniversite öğrencilerinin çoklu yetenek-öğrenme stilleri ile benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı; 2000.